

Sjálvkravdir dómarar

Oddagrein

TAÐ er góð vika síðani stóru húsarannsóknina. Hóast ekkóini frá harða brestinum, millum manna, eru við at fjárða burtur, so hevur henda spreingilíknandi húsarannsóknin grívd eitt so djúpt hol í føroysku fólkasálina, at tað er ein spurningur, nær og um tettiast aftur.

HÚSARANNÓKNIN hevur longu sett djúp merki eftir seg. Heima hevur hon mestsum býtt fólkíð í tveir partar: ein, sum rópar "Krossfest, krossfest", og ein, ið rópar varskóg. Og í Danmark hevur hon skapt ósing og birt uppundir hatur móti føroyingum.

POLITIVALDIÐ hevur avgjört at kanna eina rúgvu av skipamálum, har tað hevur ein varhuga av, at alt ikki ruggar rætt. Politíð er ikki sannført í síni sak - enn. Til tess tørvar tí prógv. Tí kom húsarannsóknin. Í skrivandi stund verða skjól kannað og skulu hesar kanningar gera av, antin almenni ákærin fer at gera álvara av "hóttan" síni og ákæra tey, sum eru skuldsett. Vit hava ongan rætt at taka dagar ímillum, um tey skuldsettu eru sek ella ikki. Tað hava onnur heldur ikki. Kortini eru tað fjøl her og í Danmark, sum longu hava dømt hesi mongu skuldsettu sek. Hettakann ikki vera rætt. Grannskoðarar, sakførarar, stjórar oo., sumblaðið Oyggjatiðindi nú gjøgnum fleiri ár hevur jagstrað og pentað saman tær fúlastu lygusøgurnar um, verða ikki bert hongd út, tey verða bókstaviliga hongd. Eftir at hava verið útrópt svindlarar og brotsmenn á sjónskum stað í sama blað - verða tey so seinni á fjaldum stað "reinsað". Tó bert tey, sum hóttu blaðið við sak, um tað ikki tekur orðini í seg aftur.

STØÐAN er tann, at tey flestu av teimum menniskjum, sum ár út og ár inn eru vordin forfylgd og útspilt í hesum blað - og tey nýtast ikki at vera sakførari, grannskoðari, stjóri til tess - tey orka ikki at fara til politíð við málum. Tey velja fyrri frið skyld og fyrri at sleppa undan persónligum útspillingum av familju og sínum næstu at lást sum einki. Men nettup tað ger, at tey verða ikki reinsað fyrri grovu ákærunar. Eftir stendur lesarin og spyr: tá skrivningin ikki varð víst aftur, má okkurt verða um tað. Við verandi dómun í huganum kann einfinnda sær stöðuna, um bert ein brotpartur av teim av blaðnum ákærdu og dømdu høvdu steynt. Vit funnst at donsku pressuni fyrri ósakligu viðgerðina av Føroyum. Ein lesari, sum hevði verið fyrri grovari útspilling í Oyggjatiðindum, vendi sær til okkara og spurdi, hví vit ikki funnst at hesum blað. Til tað hava vit bert eitt at siga: fólk, sum kenna seg forfylgd og álopin av Oyggjatiðindum kunnumelda tað til læggregluna. Tað hava onnur gjørt við góðum úrsliti. Stevnið - brúkið lógina - eru tit fyrri persónligari útspilling av hesum blað.

Sosialurinn

Politisk neyðtøka á prædikustólinum í Kristianskirkjuni

Samstundis sum talið av fosturtøkum í Føroyum er minkandi, gera religiøsir fundamentalistar fosturtøku til sítt vápn, fyrri at vinna sær politiskt vald. Herferðin er kvinnukúgandi, brot á mannarættindi og vanvirðing av lógum í okkara grannalondum. At almenna fólkakirkjan í Føroyum, nú er farin at taka undir við religiøsu fanatikarunum er undrunarvert og fær ein til, at umhugsa sín limaskap í fólkakirkjuni, skrivur Elin Lindenskov, býráðslimur í Havn í „Sjónarmið“ í dag.

Í seinastuni hava ymiskir religiøsir bólkar gjørt nógva burturúr spurninginum um fosturtøku í Føroyum. Spurningurin hevur verið lýstur, sum ein ræðumynd, men fær ta fatan at fosturtøka verður framd dagliga, at kvinnur brúka fosturtøku sum fyrirbygging, og tí ákæra hesir bólkar kvinnuna fyrri at vera drápskvinnu. Herferðin gloymir at fortelja, at vit í Føroyum, ikki hava fría fosturtøku, ella at talið av fosturtøkum framdar í Føroyum er minkandi.

Í 1989 vóru 95 fosturtøkur framdar og í 1993 vóru 54. Um tað er religiøsa herferðin ímóti fosturtøku, fólkáttytingin av landinum ella upplýsing um fyrirbygging í samband við eyðkvæmis herferðina, sum er orsök til minkandi talið av fosturtøkum, er sjálvandi ílt at gita um, men tað hevði verið áhugavert, um ein slík kanning bleiv gjord.

Herferðin lýsir bert spurningin um fosturtøku og ófóðda barnið, einki upplýsandi um fyrirbygging, eingin setur spurnartekin við, hví kvinnur taka fosturtøku, eingin hugsar um ta ungu gentuna og hennara lív, um hon gerst við barn. Einastu ráð hon fær, er at ættleiðingarmógleikarnir eru góðir, um hon ikki klárar at hava barnið sjálv, ella við øðrum orðum; hon skal heldur verða „kleki mamma“, sum framleiðir børn til onnur, enn at taka fosturtøku. Hon skal fyrri einhvønn prís, taka avleiðingarnar av síni ger og fullføra barnsburðin. Tann neyðtikna kvinnan, skal eisini taka avleiðingarnar av brotsgerðini,

og tað sama skal kvinnan ið fær staðfest, at fostrið hon ber, ikki klárar at liva eftir, at tað er fott.

Eitt er, at religiøsir fundamentalistar og religiøsir politiskir flokkar, gera seg til móttøðubólkar í fosturtøku spurninginum, teir eru jú fundamentalistar, og harvið ímóti øllum, ið eftir teirra hugsan er ógudiligt. Men at kirkjamyndugleikarnir í Føroyum nú geva herferðin hjá hesum bólku, innivist í almennu fólkakirkjuni, er átaluvvert og fær ein at umhugsa sín limaskap í fólkakirkjuni.

Gudstænastan í Kristianskirkjuni sunnudagin 10. november var beinleiðis politisk propaganda frá Kristiliga Fólkalokkinum og Niels Paula Danielsen. Á prædikustólinum stóð fyrrverandi prestur í Noregi, Børre Knudsen. Boðskapurin í prædikuni var tann sami, sum Kristiliga

Fólkalokkurin brúkti upp undir seinasta val, ein liður í herferðini ímóti fosturtøku. Í prædiku síni skírdi Børre Knudsen bæði føroyskar og norskar kvinnur drápskvinnur, eins og hann ákærði Gro Harlem Brundtland fyrri at dýrka avgudar og tveita mannalív fyrri krokodillurnar.

Tað er ótrúligt at almenna fólkakirkjan letur ein fyrrverandi prest úr Noregi prædika í kjóla og kraga. Hesin maður hevur mist sitt prestaembæti. Børre Knudsen er í Noregi dømdur fyrri misrøktan av prestaembæti sínum, tí hann hevur brúkt ólóglegan framferðarhátt í herferð síni ímóti fosturtøku. Hann hevur forða læknum í at røkja sítt arbeiði, sum norsk lóg áleggur teimum. Hann hevur gjørt seg inn á kvinnur, ið liggja á føðideildum og sent hóttanarbrøv til fólk. Í Noregi verður dómurin samanborin

Sjónarmið

við rasismu, ið er brot á mannarættindi.

Eg fari at heita á okkara kirkjamyndugleikar, um at ansa eftir hvørjum teir bjóða prædikustólin. Tí hetta er ikki bert ein háðan av kvinnum, men eisini av myndugleikunum í okkara grannatjóð. Eg fari eisini at heta á Sjónvarp Føroya, um ikki at leypa á leistum, bert tí at ein ávisur prestur í Klaksvík hevur biðið um tíð til at senda politiskt valpropaganda beinleiðis úr kirkjuni. Slík politisk neyðtøka eigur ikki at góðtaka, hóast ávisir bólkar ha!da hetta vera í finasta lagi, eins og tey eisini halda at kvinnan skal góðtaka at eiga barn, eftir at vera neyðtikin.

Elin Lindenskov

SOLARIUM

ESSALÁG 13
100 TÓRSHAVN
TLF: 15017

**Blívið brún
heima
Keyp ella leiga
eitt solarium**

